

Оно као глупост

Пише: Миодраг Зарковић
четвртак, 17 септембар 2009 18:00

Сви смешни ситкоми налик су један на други, сваки досадан ситком досадан је на свој начин. У том смислу, серија "Оно као љубав", аутора Татјане Илић (сценарио) и Горчина Стојановића (режија), која се приказује недељом на РТС-у у ударном вечерњем термину, изразито је оригиналан ТВ садржај!

(И то је оригиналан од самог почетка – уводна шпица је бесмислено бескрајна, вероватно најдужа у историји хумористичких серија.)

До сада смо имали прилику да видимо две од 20 снимљених епизода. Прва је представила главне јунаке, сврстане у три пара, од којих је један брачни, други је невенчани али стабилни, а трећи ће тек да настане, мада ми гледаоци у овом тренутку то као не знамо него само наслућујемо. Упадљиво је да су, од три женска лика, два неподношљива: Нађа (Бојана Стефановић) је хистерична, искомплексирана и параноична глупача крајње примитивних гледишта, а Мими (Наташа Марковић) је блазирани сноб који зарађује паре као "животни тренер" (ако су сви такви, онда ми је драго што сам до сада живео без тренера). Трећа жена је Милица (Соња Колачарић), која је још и најсимпатичнија, иако је набеђени јапи – у успешном ситкому, такав лик био би главни "негативац", али у описаној расподели то је једина дама из серије с којом би потписник ових редова уопште пристао да попије пиће.

Искрено, не желим ни да замислим шта би све Фројд закључио о сценаристкињи која је осмислила овакве женске ликове...

Према мушкарцима је Татјана Илић показала више милости, додајући им одређену ноншаланцију. Нађин момак Срђан (Никола Којо) је беспослени глумац који, поред девојке са мањком интелигенције, има и кафић са мањком посетилаца. Џони (Сергеј Трифуновић) је доброћудни губитник који ради као шанкер и конобар у Срђановом кафићу, маштајући о каријери славног музичара, као и о вези са отреситом Милицом, коју ће касније и освојити, мада ми гледаоци у овом тренутку то као не знамо... А Мимин супруг Брацо (Љубомир Бандовић) је брбљиви Босанац из Брчког који највише подсећа

на стереотипе о Балканцима: ломи језик на латинске речи и изразе, луд је за фудбалом, посесиван је у односу на жену и звер је у кревету.

Све у свему, у "Оно као љубав" имамо посла са три скоро па негледљиве жене и њиховим једва нешто занимљивијим партнерима, шест ликова које је вероватно немогуће довести у ситуације у којима ће се публика поистоветити са њима и поделити њихова одушевљења, разочарења, надања и страхове. При том, да би се схватиле размере овог ауторског промашаја, требало би имати у виду да је изградња ликова један од лакших задатака у ситкому. Узмите, на пример, Џоија из "Пријатеља", који је оправдано важио за убедљиво најглупљег јунака тог серијала, негде на граници ретардираности, али ипак нису биле ретке ни ситуације у којима је он испадао најпаментнији или најлукавији у друштву. Такву непостојаност његовог карактера већина драмских форми не би могла да истрпи – Дејвид Чејс, аутор "Сопраноса", вероватно би извршио харакири када би се неком од јунака његове маестралне серије поткрала толика недоследност. Али, у ситкомима све пролази.

Односно, не баш све, како показује "Оно као љубав", један од ретких ситкома који има проблема са осмишљавањем главних јунака.

Манекенке у штрајку!

Пошто су неуспешно одрадили први задатак – постављање носећих ликова – аутори серије "Оно као љубав" приступили су следећем: прављењу не превише компликованих заплета, који ће касније, најдаље до краја епизоде, наградити публику урнебесним расплетима. На том пољу доживели су још већи пораз, јер су заплети у "Оно као љубав" чак испразнији него главни јунаци. Примера ради, позабавимо се развојем односа између Џонија и Милице у првој епизоди. Џони, који, како сазнајемо од његових пријатеља, већ извесно време покушава да заведе Милицу, редовну гошћу кафића, позива је на журку коју у истом кафићу те вечери организује локална средњошколка; Милица га грубо одбија, стављајући му до знања да није заинтересована за мушкарца његовог профила, који му пак саспе у лице као да је докторирала психоанализу; увече се, међутим, Милица предомисли, па напречац дође на журку... У тренутку када је закорачила у најзад пун кафић, помислио сам да су аутори прибегли изанђалом клишеу, односно, да ће Милица затећи Џонија у страсном загрљају са неком клинком. Али, сваки досадан ситком досадан је на свој начин, те је клише избегнут још бесмисленијим расплетом: Џони због гужве и галаме ни не примети Милицу, па се она, пошто се неколико секунди врзма око шанка не би ли му упала у "видно поље", покупи и оде назад кући! И то је крај те приче! Више се ни не помену журка!

Заиста не могу да наслутим шта је писац желео тиме да каже. Осим ако намера није била да: 1) сазнамо да Џони има слабо периферно запажање, што је потпуно небитно за серију; 2) схватимо да је Милица ипак негде заинтересована за Џонија, што смо иначе схватили још у њиховом претходном разговору; 3) видимо како размажена Милица не подноси кад није у центру пажње, што је, за сада, такође потпуно небитно за серију, али пресудно за мој однос према Милици, тако да више ни са њом не бих изашао на пиће... Шта год да је била намера аутора, гледаоци су остали без награде у причи која је остала без поенте.

Ништа садржајнији нису били ни остали заплети у тој епизоди, од којих је посебно несношљив био онај у којем Нађа умишља како је Брацо серијски убица, зато што из његовог стана чује уздахе!

(Уздаси су, иначе, потицали од сексуалног односа супружника, па сад ви замислите колико је безгранична Нађина ограниченост и пробајте да натерате себе да не промените канал чим се она појави на екрану. Исто тако, замислите и колико је лоша звучна изолација зграде у коју је смештена радња серије, пошто Брацо и Мими воде љубав у соби која је најудаљенија од Срђановог и Нађиног стана, а ова их ипак све чује.)

Радња друге епизоде била је још несрећнија, пошто је будалу Нађиног типа одиграо Брацо, једини лик који је до тада био сачувао ишта од каквог-таквог телевизијског интегритета: сада је он побркао уздахе које његова жена испушта на терапији са онима које испушта у сексуалном заносу, па се изглупирао у патетично предвидивом испаду љубоморе. На другој страни, Нађа је после неколико напада булимије и анорексије покушала је да организује штрајк манекенки, које су се окупиле у њеном стану – пазите сада: са све транспарентима! Али, таман када сам помислио да ће се у овој серији најзад десити и нешто стварно занимљиво – јер, признаћете, манекенке које из протеста обустављају рад јесу нека врста социјалног феномена – драгоцену прилика пропала је у самом зачетку, пошто се Нађа предомислила пре него што је штрајк и почео, чим јој је агент јавио да ће учествовати на некој ревији.

А Џони и Милица, једино двоје чији однос може да напредује у смислу у којем је дат и назив серије? Шта су Џони и Милица радили у другој епизоди? Па, ништа једно с другим, њихово зближавање остављено је за "срећнија времена", тј. наредне епизоде. Али, зато смо навелико гледали Џонијево зближавање са Миличиним братом од тетке Горданом Кичићем, који глуми самог себе и са којим је Џони имао ничим изазвану музичку тачку, у

којој су њих двојица свирали хитове "Пинк флојда".

"Урбан сам, мајке ми!"

Аха, "Пинк флојд", ту смо... Ово је, дакле, УРБАНА серија! Значи, зато имамо испразне дијалоге, затупасте заплете и одбојне главне јунаке: зато што је све то тако урбано! А "Пинк флојд" је урбан, па је онда логично што урбани Џони и урбани Кичић свирају њихове песме.

Осим што није логично. Као неко ко врло редовно посећује београдске ноћне клубове са живом свирком – урбаном, рок и поп свирком – усудићу се да кажем да Џонијев и Кичићев музички тренутак није био никакав посебан угођај у строго занатском смислу (много више би ми пријало да сам слушао песму у оригиналу, или у извођењу неког од познатијих београдских клупских бендова). А тек ми је драматуршка оправданост те сцене остала мистерија.

Једина сврха тог досадног призора била је да нам покаже урбаност тих ликова, тог сценарија, те серије! Страшно!

Мислим, није страшно што неко хоће да направи урбану серију. Штавише, то је одлична, чак и племенита идеја, од које су аутори и пошли. Па су укапирани да није довољно само смислити наслов у којем се не помињу баба, село и чешаљ, већ да би серија требало да има и урбан садржај. Невоља је, међутим, што у "Оно као љубав" нема ни трага ичему смисленом, па ни урбаном, те су аутори принуђени да нам свако мало вичу: "Јуху, ми смо урбани!" Односно, у овом случају не да вичу, него да свирају. Џони и Кичић.

Не знам за остале гледаоце, али мени није било ништа лакше када су ми аутори нацртали (одсвирали, је л` те) колико је њихова серија урбана. Али ми је зато сажетак најбитнијих дешавања из претходне епизоде немерљиво олакшао праћење друге епизоде...

Шалим се, наравно. Сажетак претходних епизода?! У ситкому?! Стварно?! Најстварније!

Горчин Стојановић је, изгледа, заиста убеђен да је ситком који он режира толико комплексан да не може да се прати без осврта на претохна дешавања, која нам упакује на почетак епизоде. Толика брига за гледаоце била би дирљива, када не би била апсолутно сувишна, а самим тим и врло индикативна по питању ауторове надмености. Знате, одгледао сам целе "Сопраносе", свих 86 епизода, и ни у једној није било осврта на ранија дешавања, па сам ипак успевао да пратим радњу фабуле. Одгледао сам недавно и бриљантну америчку серију "Жица", коју многи угледни критичари сматрају најбољим телевизијским производом свих времена – ни тамо нисам налетео на ишта слично прегледу ранијих догађаја, а опет ми је пошло за руком да похватам конце. Нисам најпаветнији гледалац на свету, али успео сам испратим "Жицу" и "Сопраносе" без помоћи типа "гледали сте у претходним епизодама", иако се у тим серијама за пет минута деси неупоредиво више ствари него у целе две епизоде "Онога као љубав". Што и није неко поређење, јер се у "Онога као љубав" не догађа ништа, или скоро ништа. Па ипак, Стојановић нам поносито препричава дотадашњу "радњу" његове серије.

Искрено, не желим ни да замислим шта би све Фројд закључио о редитељу који нас у ситкому подсећа шта смо гледали у ранијим епизодама...

(У истој линији са овим сажецима је и недавни Стојановићев интервју "Блицу" [\[1\]](#), у којем је аутор "скромно" признао да се смеје сопственој хумористичкој серији, али и најавио да тек следе њему омиљене епизоде – што ме је, после искуства са прва дав сата "Онога као љубав", мало уплашило, морам признати.)

Реклама је из "пасажа" изашла

Стојановић је сажетке могао да препише из многих серија у којима је њихово постојање оправдано. Али, није могао да их види у америчким ситкомима, из којих обилато преписује, јер их тамо нема.

Зато тамо има нечега што је Стојановић пробао да прекопира, али да ипак не изгледа као копија, него као његова УМЕТНИЧКА дорада онога што су други смислили. Реч је о измонтираним призорима београдских екстеријера, који се емитују између играних сцена – такозвани "пасажи", или "прелази". Американци их користе у многим серијама, покушавајући њима да дочарају гледаоцима град у који је смештена радња, пошто су остале сцене снимљене у ентеријерима. Авај, Стојановић је овај процес морао да "агредује", па је београдске улице провукао кроз тамножуте филтере и замрачио до

непрепознатљивости. Од нечега што је једноставно, и што најбоље функционише управо када је једноставно, Горчин Стојановић направио је беспотребну компликацију која је обесмислила првобитну намену.

У тим пасажима, једино су препознатљиви продајни објекти трговинског ланца "Идеа", који је комотно заслужио да буде потписан на уводној шпици као један од главних глумаца, толико се често појављује. Чини ми се да никада нисам видео бесрамније пласирање производа, тзв. "продукт плејсмент" (product placement), иако је то уобичајен вид сарадње између спонзора и ТВ серија. Живо ме занима да ли је РТС прописно наплатио "Идеи" тако наметљиво рекламирање, а ако јесте, на шта су онда потрошена та средства...

За разлику од "Идее", глумци нису миљеници Стојановића, пошто му камере беже од њихових лица. У ситкомима, крупни призори лица главних јунака једноставно су неизоставни. Зато је, на пример, Бил Козби волео да нам се бечи са екрана, а несрећни Мет Ле Блан у "Пријатељима" фацијалним грчевима дочаравао ток мисли лика који игра (пошто је то био поменути Џои, посао му је био нешто олакшан). Али, Стојановић своје јунаке снима са "безбедне" удаљености, што је такође врло збуњујућа одлука. Ако имате неубедљиве карикатуре од ликова и досадан сценарио, али зато веште глумце – а Којо, Трифуновић и нарочито Бандовић заиста су мајстори свог заната – онда би било логично да евентуални спас за серију потражите у њиховим експресијама, зар не?! Али, Стојановић се тога сетио тек у поменутом интервјуу "Блицу", када је смело изјавио "глумци су почетак и крај свега".

Доста! Могао бих још да критикујем "Оно као љубав", али управо сам схватио да сам слушао више од 12.000 словних знакова на нешто што ми се нимало не свиђа и од чега ми је, за два сата, био симпатичан само један дијалог (Џони еуфорично саопштава Срђану да ће са својим бендом свирати у Бољевцима, а Срђан се наруга његовом одушевљењу тако што га иронично пита: "Озбиљно?! Баш у Бољевцима, или у околини?") Ова серија светлосним годинама заостаје за легендарним "Позориштем у кући" (мислим на стару, оригиналну верзију) и савременим америчким ситкомима које покушава да имитира. Они који су гледали прве две епизоде, само нека покушају да замисле на шта би им све то личило да је серија, оваква каква је, са овим сценариом и оваквом режијом, била урађена на енглеском језику, са америчким глумцима, и постављена у неком америчком граду. Верујем да то нико под милим богом не би гледао, а да РТС такву досаду сигурно не би откупио. Зато ми је запањујућа попустљивост према овом ситкому, само зато што је "наш"! Управо зато што је "наш", посебно сам разочаран. Јер, да су Горчин Стојановић и Татјана Илић покушали да направе научно-фантастичну серију, па оманули, имао бих разумевања, јер су научно-фантастичне серије скупе, а криза је. Али, ако неко у земљи Србији не може да направи гледљив ситком – за шта је довољно нешто духовитости и

Оно као глупост

Пише: Миодраг Зарковић
четвртак, 17 септембар 2009 18:00

креативности – онда је већ време да се колективно забринемо за српску и београдску урбану културу.

Укратко, серија "Оно као љубав" није успела да код мене изазове оно као смех, већ ово као питање: због чега је национални сервис одобрио и финансирао такав као пројекат?

[1] <http://www.blic.rs/zabava.php?id=110613>